

MEDIA ȘI EDUCAȚIA TINERILOR

Vitalii BOLBOCEANU

Consiliul Național al Audiovizualului din București (România)

The media convergence, in technical terms and of content, due to innovative technologies, acquires an accelerated evolution in all fields, implying an increasingly active role of the media users. The progress has influenced on educational methodology of youth in family and school. The new technology in communication, by variety of contents, introduces a new trainer, a competitor of traditional institutions of youth education.

Media literacy is an element of formal training that can be expanded by continuing education. This involves the educational institutions and social environment, able to contribute to the formation of human and social integration. For education and training of young people to understand mass-media content, it propose to be insert in curricula skills training about: the place, role and importance of media in political, social, economic and cultural life - in order to build competencies in analysis and evaluation of mass-media content.

The quantitative consumption of media content can't be considered a valuable mode of education, but may be a part of the accumulation process in order to broaden the horizon and to develop personality of young.

Convergența diferitelor forme ale mass-media din punct de vedere tehnic și al conținutului, datorită tehnologiilor inovatoare, capătă o răspândire tot mai mare în toate domeniile, implicând un rol tot mai activ din partea utilizatorilor de mass-media. Noile tehnologii de comunicare sunt capabile să sufocă utilizatorul nevizat cu o avalanșă de informații nediferențiate în funcție de relevanță, iar excesul cantitativ poate constitui o problemă la fel de mare ca lipsa informației. Toate acestea au determinat Parlamentul European să adopte Rezoluția din 16 decembrie 2008 referitoare la competența mediatică în lumea digitală (2008/2129(INI) prin care: *încurajează Comisia să intensifice politica sa de promovare a competenței mediatică în cooperare cu toate organismele Uniunii, precum și cu autoritățile locale și regionale și să consolideze cooperarea cu UNESCO și cu Consiliul Europei. La alineatul grupuri-țintă și obiective subliniază că:*

- *activitățile de educație în domeniul mass-media trebuie să includă toți cetățenii – copii, tineri, adulți, persoane în vârstă și persoane cu handicap;*

- *dezvoltarea competenței mediatică începe în cercul familial, prin îndrumări cu privire la modul în care se alege serviciile din domeniul mass-media, evidențiind importanța educației în domeniul mass-media destinată părinților, care joacă un rol determinant în formarea deprinderilor copiilor legate de utilizarea mass-media, și continuă în cadrul școlar și pe parcursul învățării de-a lungul vieții și este consolidată prin activitatea autorităților naționale, guvernamentale, și de reglementare și prin munca depusă de actorii și instituțiile din domeniul mass-media¹.*

Parlamentul European recomandă ca educația media să fie inclusă în formarea cadrelor didactice pentru toate nivelurile școlare. La nivel național, centrele de educație a adulților, centrele culturale, ONG pot aduce o contribuție activă la promovarea educației în domeniul media.

Dezvoltarea competenței media reprezintă un element al educației formale ce poate fi extins asupra învățării continue. Acest lucru implică atât instituțiile educaționale, cât și mediul educogen. „*Competența în domeniul media este astăzi tot atât de importantă pentru cetățeanul activ și implicat, pe cât era de importantă alfabetizarea la începutul secolului al XIX-lea*”².

Întregul sistem instructiv-educativ al societății (de la familie la mijloacele de comunicare în masă, de la educația civică la instrucția școlară) este convergent în care etica reprezintă doar o componentă funcțională.

Oamenii nu sunt doar supușii principiilor și normelor, nu doar acceptă o morală, ci o și chestionează: dacă și de ce este bună, cum poate să fie schimbată astfel, încât să fie mai concordantă cu interesele lor, cu simțul dreptății și intuiția binelui. Cu alte cuvinte, ei sunt și creatori de norme, nu doar supușii normelor sau vizații de norme. Oamenii tind spre acele norme care au obiectivitate, sunt, cu alte cuvinte, general acceptate de către comunitate. În funcție de acestea, își formulează aspirațiile. Ei sunt pe de o parte liberi, pe de altă parte vor să fie acceptați, respectați, să-și întărească stima de sine.

¹ Rezoluția din 16 decembrie 2008 referitoare la competența mediatică în lumea digitală (2008/2129(INI) <http://www.europarl.europa.eu/>

² Viviane Reding, Comisar european pentru Societatea Informațională și Mass-Media. Comunicatul de presă nr.1326, Bruxelles, 6 octombrie 2006, “Making sense of today's media content: Commission begins public media literacy consultation”.

Normele morale trebuie să se supună principiului universalității, cu alte cuvinte, să fie aplicabile oricui, oricând, oriunde. Ele ar trebui să aibă caracter absolut și obiectiv: să nu depindă de credințe, sentimente, obiceiuri particulare, nici de voința arbitrară a cuiva aflat în poziție de putere normativă. În lucrarea intitulată „Cele două surse ale moralei și religiei”, Jacques Chevalier încondeiază mărturiile filosofului francez Henri Bergson care afirma că „... multe suflete au știut și știu cele necesare unei vieți morale și religioase și fără ajutorul meu despre morală. (...) morală nu trebuie găsită, ci explicată” [1]. Morală deschisă, cum o denumea Henri Bergson „ce ține de un anumit nivel al realului empiric” [2], axată pe adevăr frumos și dragoste este caracteristică vârstei adolescenței. La această vârstă tinerii se ridică până la ideea de lege morală și de datorie. Din punct de vedere psihologic, ea reprezintă caractere complexe, dar la fel de nete: influența rapidă a orizontului gândirii datorită unor interese multiple; interiorizarea mai mult sau mai puțin marcată a vieții mintale; individualizarea deosebirilor datorită sexului, mediului.

Caracteristic pentru această vârstă este *emotivitatea* care se exprimă prin *hiperemotivitate*. Apare pudoarea, curiozitatea sexuală, trezirea sexualității sub formă gentilă. Camaraderia cedează locul unui sentiment mai exigent și mai selectiv numit *prietenie*.

Prietenia se manifestă prin iubire. Imaginația, strâns legată de viața emotivă, transformă impulsurile afectivității în sentimente care devin dominantă vieții mintale. Reveria constituie unul dintre modurile de gândire caracteristice acestei vârste. Ea capătă uneori forme periculoase, mai cu seamă, când sunt influențate și stimulate de factori puternici, în care neadaptarea față de realitate este însoțită de evadarea în lumea ficțiunii. Gândirea conceptuală înlocuiește gândirea noțională, conturându-se aptitudinile individuale.

Personalitatea tinerilor este alcătuită din împrumuturi. Adolescenților le este caracteristică asumarea rolurilor actorilor din filme, vedetelor puternic mediatizate, interpreților din formațiile muzicale preferate, pe care ei le imită prin comportament și conduită. Deși împrumuturile caracterizează această vârstă, ele au un caracter neechilibrat, necoordonat și instabil. Se accentuează caracterul conflictual. Adevărata problemă psihologică o constituie studierea interacțiunii influențelor organice și sociale într-o individualitate care le suportă și în același timp le prelucrează.

Familia și școala au rolul principal în echilibrarea acestor tendințe pentru a favoriza progrese în dezvoltarea fizică, intelectuală și educația moral-spirituală a tânărului.

Pornind de la noțiunile familie și școală, conștientizăm și apreciem locul și rolul acestor doi piloni de rezistență ai educației adolescenților.

Familia reprezintă o formă de organizare a vieții în comun a oamenilor, care constă din grupul alcătuit din soți și copii. Obiectivul major al părinților este de a educa tânăra generație pentru viață, axându-se pe cele mai înalte valori umane.

Despre rolul familiei în educația copilului V.A. Suhomlinski scria: „De educația în familie depinde prezentul și viitorul țării. O educație bună asigură un prezent fericit și un prezent luminos. O educație proastă – împovărează prezentul și îngreunează viitorul” [3].

După autor, familia este acea instituție educațională care pune temelia în educația copilului, cultivându-i calitățile morale necesare pentru a trăi „cu oameni, pentru oameni și printre oameni” [4].

V.A. Suhomlinski în lucrarea sa “Lecții pentru părinți” scoate în evidență autoritatea părinților ca cel mai important mijloc în procesul educațional. Axată pe înțelegere, respect, apreciere, autoritatea contribuie la o atitudine binevoitoare și la o ascultare din partea copiilor venită din dragostea pe care o au ei față de aceștia și nu din frică. Fericirea în familie, după Suhomlinski, dă naștere fericirii în societate (la grădiniță, la școală, la locul de muncă). Această „fericire” asigură prezentul și viitorul.

Ideea autorului îndeamnă familia să-și valideze funcția de ghid în educarea și cultivarea valorilor morale la copii și prin selectarea și utilizarea eficientă a programelor audiovizuale. Școala este o instituție de învățământ pentru educarea și instruirea organizată a tinerei generații, având scopul formării cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor în pregătirea acesteia pentru viață.

Progresul tehnico-științific din toate domeniile a influențat metodologia educațională a tineretului în familie și școală. Noile tehnologii în domeniul comunicării, prin oferta largă de conținuturi, introduce un nou formator, un concurent al instituțiilor tradiționale în educația tinerilor. În legătură cu acest subiect, Ioan Cerghit opina: „... mass-media formează al patrulea mediu constant de viață al copilului, alături de cel familial, de cel școlar și de anturajul obișnuit de relații” [5].

Conținutul mediatic, produs al progresului tehnico-științific, devenind cel mai solicitat și accesibil mijloc de comunicare, plasându-se pe un loc deosebit în lumea modernă, nu substituie conținutul curricular, însă

influența sa este complexă, reprezentând un element fundamental în relația dintre subiectul educației și mediul înconjurător. El poate fi privit ca o formă de existență psihologică, socială, culturală, politică, economică și, nu în ultimul rând - educațională. Prin intermediul conținuturilor sale, familia și școala ar putea privi aceste mijloace ca pe niște suporturi în educare și ar trebui să apeleze la acest instrument pentru a soluționa un șir de probleme ce țin de educație. Ion Albușescu scria despre necesitatea convergenței dintre media și instituțiile educaționale: „*Informațiile și experiențele accesibile datorită mijloacelor de comunicare în masă pot fi valorificate în realizarea obiectivelor instructiv-educative pe care școala și le propune. Acționând convergent, școala și mass-media se constituie într-un sistem de educație cuprinzător și eficient, apt să satisfacă înaltele exigențe formative pe care societatea contemporană le impune membrilor săi*” [6].

Evoluția mijloacelor de comunicare creează o schimbare, o nouă relație a omului cu lumea înconjurătoare, „*educația înseamnă schimbare, schimbarea omului, a mediului natural, social, cultural și spiritual al existenței umane, toate acestea alcătuind împreună și mediul educațional*” [7], transformându-se într-una dintre cele mai importante surse de formare a profilului moral al individului. Prin urmare, se conturează necesitatea de a privi aceste mijloace ca pe niște instrumente în educare. V.Pîslaru confirmă ideea ca o societate reflectă rezultatele educației: „*Prin educație se schimbă, deci, nu numai ființa umană, dar și lumea în care aceasta se produce ca atare*” [8].

Educația morală efectuată prin media nu se limitează doar la un bagaj noțional, ea devine o cultură axată pe valori. Printre obiectivele educaționale ce pot fi soluționate prin intermediul conținuturilor se înscriu: educația în familie și pentru familie, educația civică, educația pentru sănătate, educația ecologică, educația estetică, educația creștină, ș.a.

Prin colaborarea dintre familie, școală și mass-media pot fi realizate obiectivele enumerate, deoarece conținuturile media includ aspecte ce vin să realizeze sarcinile educaționale, însă puține sunt cele care evidențiază rolul familiei și al școlii în realizarea lor sau influențează soluționarea pozitivă a conflictelor și situațiilor banale în familie (părinți și copii, copii și părinți), dintre rude și prieteni. Dialogul, mărturisirile, recunoașterea greșelilor; axarea pe sentimente ca regretul, afecțiunea, bucuria, lacrimile, metodele selectate contribuie la scoaterea în evidență a calităților inumane a unor persoane participante (direct sau indirect) în programe media. Printre aceste calități se înscriu cruzimea, trădarea, ura, încăpățânarea, răzbunarea (fizică, morală) ș.a.

Un subiect mai des întâlnit în tematica media este cel al copiilor abandonați. Spre exemplu, mama care își abandonează copilul (ca urmare a divorțului, a recăsătoriei, a plecării din țară, a refuzului de a-l crește din motive materiale sau abandonului propriu-zis) fiind, de cel din urmă, căutată după o perioadă de timp.

La solicitarea copilului realizării programelor o găesc pe mamă și încearcă să o convingă să se întâlnească cu acesta. Atitudinea persoanei care i-a dat viață copilului este un subiect care necesită mai multă dezvăluire, analiză, argumentare psihopedagogică și morală. Acest produsul mediatic aparent soluționează un aspect al situației aduse, de exemplu - căutarea mamei, însă rămâne nesoluționată problema relațiilor dintre mamă și copil în situațiile în care s-au întâlnit sau nu s-au întâlnit.

Deseori mama nu vine să se întâlnească cu copilul, invocând motivele enumerate anterior. Argumentele mamei nu pot fi justificate, pe când comportamentul ei rămâne neapreciat și suspendat de către moderator, care, presupunem că o face intenționat, lăsând situația creată la judecata consumatorului media. La prima vedere, poziția instituției media pare a fi corectă, dar din punct de vedere educațional nu își realizează pe deplin obiectivul propus. Prin formatul în care a fost abordat un subiect educativ este binevenită participarea directă sau indirectă a consumatorului care ar trebuie să fie chemat să intervină cu povește, cu sugestii și propuneri ce ar sprijini soluționarea diverselor situații ce țin de valorile educaționale în familie, școală și societate.

Media se axează pe valori umane create de societate, dar, considerăm că nu le utilizează pe deplin. Printre aceste valori se enumeră: grija, dragostea de aproapele tău, neliniștea sufletească, compătimirea – valori regăsite în titluri și mai puțin în conținuturi. În această situație, misiunea de moderator și educator îi revine familiei și școlii.

O altă problemă abordată este cea legată de soarta copiilor din familii socialmente vulnerabile, de soarta familiilor sărace, de necazurile oamenilor cu handicap, de bătrânii solitari, de soarta familiilor despărțite din motive diverse, de soarta copiilor talentați din familii sărace, de soarta copiilor abandonați. Ideea desfășurării emisiunii de televiziune prin utilizarea metodelor: narațiunea, convingerea, încurajarea, aprecierea, aprobarea, destăinuirea, dialogul axat pe mărturisiri – care stimulează starea afectivă exprimată prin emoții pozitive la participanți, pune în valoare conceptul emisiunii. Aceste elemente au trezit interesul consumatorilor de diverse

vârste din localități rurale și urbane, fapt ce denotă socializarea publicului verificat prin dialogurile întreprinse cu persoanele chestionate.

Subiectul emisiunii poate fi utilizat de familie și școală în educația copiilor, mai cu seamă când este vorba despre copii, despre bătrâni, despre oameni cu handicap. Invitația de a-i susține pe cei loviți de soartă este un îndemn spre umanitate, un îndemn ce se înscrie în valorile morale. Familia și școala trebuie să susțină acest îndemn, aducându-și contribuția prin activități concrete (vizitarea la domiciliu a persoanelor cu handicap, a bătrânilor, organizarea de activități și sărbători la care să participe copii din orfelinate ș.a.).

Rolul familiei și al școlii este nu de a critica, nu de a ignora, nu de a dezonora, ci de a găsi în orice situație valorile ce vin să completeze conținuturile emisiunilor. Învățându-l pe tânărul consumator să găsească, să perceapă conținutul media prin prisma valorilor morale ca bunăvoința, sinceritatea, fericirea, respectul, altruismul ș.a., înăbușându-le pe cele moral-negative ca invidia, prejudecata, acuzarea, ura, critica neîntemeiată, bârfa, răzburarea, vom reuși să educăm un consumator inteligent care să promoveze valorile morale.

Educația ecologică este o problemă a școlii și nu în ultimul rând a familiei. Atitudinea și grija față de floră și faună se educă începând din familie. Îngrijorările pe care le trăiește întreaga planetă sunt legate, de rând cu celelalte (pacea, înțelegerea, discriminarea, sărăcia, analfabetismul etc.) și de cele de ecologie. După Biblie, Dumnezeu a creat pământul cu frumusețea și bunurile lui, lăsându-l pe om să-l stăpânească și să se îngrijească de el. Această încredere este transmisă din generație în generație, alegând familia ca cel mai de încredere promotor.

Realizarea obiectivelor ce țin de grija față de floră și faună diferă de la o societate la alta, de la o orânduire socială la alta. Spre exemplu, în societatea primitivă vânatul și pescuitul erau îndeletniciri principale pentru bărbați. Prin aceste activități de muncă se educă băieții, dar vânatul și pescuitul se organizau în anumite perioade ale anului. Era interzisă instruirea băieților prin vânat și pescuit în perioada de înmulțire, devenind o lege respectată în comunitate, iar dacă această lege era încălcată, vinovatul era aspru pedepsit.

În orice orânduire socială educația s-a axat pe dragostea față de plaiul natal care, descifrând-o, include dragostea față de natură: pământ, plante, păsări și animale. Convingător despre acesta ne mărturisesc prin lucrările sale poeți, scriitori, pictori și compozitori.

Progresul tehnico-științific a influențat creșterea potențialului intelectual uman, dar a defavorizat mediul ambiant din motivul lipsei de educație și atitudinii de responsabilitate la om față de natură. Situația alarmantă ce s-a creat la acest capitol obligă instituțiile educaționale să se implice activ în salvarea și protejarea naturii. Printre acestea se enumeră familia, școala, societatea și mijloacele de informare în masă. Rolul familiei și al școlii este de a susține aceste programe, promovându-le în școală la orele de curs și în activitățile extrașcolare, iar în familie prin participarea activă și concretă în soluționarea problemelor ce țin de educația față de floră și faună.

Prin metoda informării despre viața florei și faunei, despre influența omului asupra ei reușesc să îmbogățească cunoștințele consumatorului cu informații nu numai gnoseologice, dar și morale. Deși emisiunile despre problemele ecologiei rămân la nivelul conceperii și percepției imaginative de către consumator și, mai cu seamă, a consumatorului în formare, esențialul rămâne neconștientizat, rămâne fără atenție. Despre acest fenomen ne vorbește situația deplorabilă care s-a creat pe întreaga planetă: dispariția unor specii de animale, păsări și plante, secarea izvoarelor, poluarea apelor, schimbările nefavorabile ce au loc în natură, alarmantă, însă, este atitudinea omului care se exprimă prin indiferență, aceasta fiind transmisă tineretului.

Media încearcă, prin proiectele sale, să soluționeze problema educației ecologice selectând conținuturi axate nu numai pe vandalismul manifestat de om față de natură, criticându-l, acuzându-l sau pedepsindu-l, dar pe conținuturi ce contribuie la educarea atitudinii și responsabilității lui față de ea. Autorii proiectelor au însușit că prin metodele enumerate (critică, pedeapsă, acuzație) nu reprezintă calea de a salva natura. În realizarea obiectivelor în educația ecologică un loc de frunte îl ocupă relațiile prin cuvânt și imagine despre diacronia vieții lumii animale și naturii, despre valorile umane utilizate în diverse perioade istorice întru păstrarea florei și faunei și a transmiterii acestor valori de către generația premergătoare viitoarei generații.

Părinții nu ar trebui să se limiteze doar la consumul de conținuturi ce țin de educația ecologică, ar fi de dorit ca în familie să se organizeze discuții pe această temă. Manifestarea îngrijorării părinților față de mediul înconjurător va influența atitudinea copilului, fapt ce va schimba atitudinea celui din urmă față de problema abordată. Acest lucru se întâmplă numai dacă familia este pătrunsă de grija și neliniștea legată de problema educației ecologice. Dacă în familie atitudinea față de mediul înconjurător este tratată cu indiferență, școala este chemată să se îngrijească de educația ecologică atât a elevului, cât și a părinților.

Producătorilor media le revine sarcina principală de a elabora programe și campanii care să poată sprijini școala în problema educației ecologice, axându-se pe principii didactice și să stimuleze participarea activă a școlii în promovarea tematicii legate de mediul înconjurător.

Familia și școala sunt chemate să coordoneze și să stabilească relațiile dintre tineri și valorile oferite de media. Scopul dorit este ca tinerii să participe în selectarea valorilor moral-culturale, aplicându-le în comportament și în viață. Deși adolescenții apreciază diferit valorile, ar fi de dorit ca familia și școala să țină seama de preferințele lor, ordonându-le după caz în jurul dragostei de adevăr, util și frumos.

Entuziasmul – o calitate caracteristică adolescenților, îngrijorează părinții, mai cu seamă entuziasmul stimulat de mesajele media. Părinții au temerea că entuziasmul stimulat de anumite mesaje media să nu se transforme în fanatism care să orbească și să abrutizeze tineretul. Autori ca J.Stoetzel, E.Morin, J.Cazeneuve ș.a. au amintit chiar despre un rol psihoterapeutic (catartic) al mass-media: provocarea unei reacții de eliberare a individului prin proiectarea și trăirea simbolică a unor emoții refulate sau a unor conflicte nerezolvate, care îi perturbă viața psihică. Receptiv la masiva ofertă de divertisment a mass-media, publicul larg are ocazia de a trăi prin procură, simbolic, ceea ce îi este refuzat în înlănțuirea obișnuită a vieții cotidiene.

Forța de elevație a părinților și a cadrelor didactice pot dirija și regla entuziasmul adolescenților. A lupta cu această calitate, din motiv că este periculoasă, ar însemna să condamnăm la mediocritate cunoștințele adolescenților în diverse domenii. Familia și școala sunt instituțiile care pot să susțină energia vitală a adolescenților, să o dirijeze, deoarece rațiunea, considerată din toate timpurile esențială, s-a aflat la antipodul violenței, conformismului și aservirii spre valori umane, propunându-le un ideal luminat de rațiune și axat pe elanul lor.

Pentru a nu permite căderea tinerilor sub influența unor conținuturi media inaccesibile, familia și școala trebuie să ia măsurile de precauție necesare împotriva rătăcirilor posibile, rătăcirii cărora tineretul poate să le cadă pradă din motivul nerăbdării, credulității și vanității. Efectele riscă să-l abrutizeze pe tânăr, dacă acesta nu este ghidat de adult. Prin educarea la tineri a lucidității, a simțului măsurii vom obține frânele ce vor disciplina elanul adolescenților.

Autoritatea, respectul și înțelegerea constituie pilonul relației dintre părinți și copii, cadre didactice și elevi. Axându-se pe acest pilon, familia și școala vor reuși să regleze „relațiile” dintre adolescent și audiovizual, utilizându-l pe cel din urmă în soluționarea problemelor educaționale. Mass-media, prin conținuturi, ghidează procesul de educație și instruire a tinerilor venind să promoveze valori în educația politică, economică, socială, culturală, intelectuală și morală.

Educația politică promovată de media nu se mărginește la o instrucție civică, oricât de completă ar fi aceasta. Ea trebuie să disciplineze dorința de putere, să însuflească respectul pentru convingerile lui, să-l pună pe tânăr în gardă împotriva arbitrarului și intoleranței cu care epoca noastră se acomodează cu ușurință. O cultură politică ce nu se bazează pe valori morale autentice și, în special, pe echitate ar expune tineretul la cele mai mari pericole.

Educația economică este un subiect, mai cu seamă, legat de pregătirea profesională a tinerilor. Această educație presupune, mai întâi de toate, o activitate de informare despre progresul tehnico-științific și despre condițiile sociale și politice. Media sunt chemate să promoveze ideile vieții frumoase și bogate, a bunăstării prin valori umane: munca cinstită, exigența, răbdarea, responsabilitatea etc. Acest set de valori tineretul le însușește fiind sprijinit de părinți și de dascăli.

Uneori, însă, media difuzează conținuturi în care valorile ce trebuie să stea la temelia bunăstării sunt înlocuite cu antivalori: minciuna, violența, jaful, tâlhăria, care și ele duc la bogăție, lux și bunăstare. Pentru a nu cădea pradă informațiilor ce derutează tinerii, familia și școala sunt chemate să-i documenteze pe adolescenți, formându-le cunoștințe în problemele economiei, progresului tehnico-științific, educându-le atitudinea critică față de moravurile societății și dorința de a lupta cu ele.

Prin conținutul lor, media contribuie la *educația socială*. Scopul educației sociale este de a educa la tineri devotamentul, dragostea de patrie, neam și limbă. Elanurile educației sociale îndeamnă tineretul să găsească satisfacții în activități binefăcătoare. Familia și școala trebuie să vegheze ca devotamentul personal să nu fie acaparat de tineri spre profitul unor interese străine de valoarea pe care o întrușipează, ca acest devotament să păstreze contactul cu suferințele și nevoile altora, să nu se împotmolească într-un formalism care l-ar lipsi de căldura umană.

Dragostea pentru aproapele nostru definește o morală, astfel realizând obiectivele *educației spirituale*, obiective pe care televiziunea vine să le completeze prin activitatea sa formativă și informativă, activitate ce necesită ghidare din partea părinților și a cadrelor didactice.

Un loc deosebit în oferta media îl ocupă *educația estetică*, ce se exprimă prin participarea la valorile artei, prin șocul emotiv produs de întâlnirea cu frumosul în muzică, literatură, arta cinematografică, arta teatrală, arta plastică și viața cotidiană.

Fiecare gen de artă promovat în media contribuie la formarea adolescenților, spre exemplu: dansul în care arta face corp comun cu ființa vie. Spectacolele oferite de natură, de teatru, de film, constituie și ele mijloace importante pentru formarea frumosului estetic la tineri. Totuși, acesta nu poate fi calificat, în mod curent, drept excelent, deoarece rămâne deseori tributatar modei și snobismului. Tineretul ar descoperi adevăratele valori ale frumosului cu aplicarea acestora în viața personală dacă educația estetică ar fi ghidată la timp de familie și școală.

Mediul educogen, un adevărat imperiu formativ constituit de instituțiile sociale, formează personalitatea fiecărui individ care oglindește „...un sistem de relații sociale concretizate prin trăirea omului într-o anumită societate concretă, într-un sistem cultural anumit ... (iar) ... fiecare cultură generează un tip de personalitate anumit” [9]. Fără sprijinul educatorilor sau al instituțiilor educaționale contextul sociocultural poate lăsa amprente în formarea și dezvoltarea personalității umane printr-o varietate de acțiuni deliberate sau nu, explicite sau implicite, sistemice sau nesistemice, extinzând sfera de cuprindere a educației, așa cum scrie D.Salade, ca „suma influențelor pe care le-a suferit și le poate asimila omul” [10].

Una dintre sarcinile educației este cea de a realiza o concordanță între aspirațiile adolescenților și posibilitățile lor. Acest lucru nu înseamnă paralizarea elanului la tineri. Pentru a-i obișnui cu acțiunea personală, trebuie să avem curajul să le încredințăm independența în soluționarea sarcinilor din domeniul social, pentru ca ei să se simtă răspunzători, iar adultul să nu intervină decât în calitate de „consilier discret”.

Pentru pregătirea și instruirea tinerilor în perceperea conținuturilor media, se propune introducerea în programele de studii a formării cunoștințelor despre media; despre locul, rolul și importanța lor în viața politică, socială, economică și culturală cu scopul de a forma competență în analiza și evaluarea mesajelor media.

Lipsa la părinți a cunoștințelor ce țin de ghidare în perceperea emisiunilor televizate denaturează selectarea de către tineri a valorilor, fapt ce se răsfrânge negativ asupra comportamentului lor. Școala este chemată să formeze părinții în munca educativă de consultant și ghid în perceperea de către adolescenți a emisiunilor televizate. Instruirea părinților în funcție de formatori în educația copiilor de a percepe și a aplica conținuturile programelor de televiziune în viață prevede: formarea cunoștințelor despre importanța, locul și rolul media în educația tineretului; formarea cunoștințelor despre rolul, locul și necesitatea părinților în ghidarea adolescenților la înțelegerea conținuturilor media; educarea conștiinței și responsabilității părinților față de problema influenței media asupra tineretului și a consecințelor dăunătoare ale unor conținuturi media asupra copiilor și mijloacelor de care dispun pentru a-i proteja.

Formarea părinților în funcție de formatori va contribui la instruirea copiilor în exploatarea conținutului media cu scopul dobândirii capacității de a selecta conținuturi care le sunt utile pentru a se proteja de cele dăunătoare.

Consumul cantitativ de conținuturi media nu poate fi considerat un mod de educare profund și valoros, însă poate fi parte integrantă a procesului de acumulare calitativă cu scopul lărgirii orizontului intelectual și de dezvoltare a personalității tânărului în formare.

Referințe:

1. Jacques Chevalier. Entretiens avec Bergson. - Paris: P.U.F., 1959, p.145.
2. Henri Bergson. Écrits et paroles. - Paris: P.U.F., 1957, vol. I, p.116-117.
3. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детeam. - Кишинёв: Лумина, 1978, p.34.
4. Idem, p.35.
5. Cerghit Ioan. Mass-media și educația tineretului școlar. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1972, p.39.
6. Albușescu Ion. Educația și mass-media/ comunicare și învățare în societatea informațională. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 2003, p.23.
7. Pîslaru Vlad. Demersurile filozofice și educaționale ale statutului profesorului școlar // Didactica Pro. - 2005. - Nr.4(32).
8. Idem.
9. Stanciu Stoian. Educație și societate. - București: Editura Politică, 1971, p.132.
10. Dumitru Salade. Educație și personalitate. - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 1995, p.8.

Bibliografie:

1. Antonesei Liviu. Paideia. Fundamentele culturale ale educației. - Iasi: Polirom, 1996.
2. Coman Mihai. Introducere în sistemul mass-media. - Iași: Polirom, 1999.
3. Crețu Carmen. Psihopedagogia succesului. - Iași: Polirom, 1997.
4. Cucoș Constantin. Pedagogie. - Iași: Polirom, 2003.
5. Dinu Mihai. Comunicarea. - București: Editura Științifică, 1999.
6. Gross Peter. Colosul cu picioare de lut. Aspecte ale presei românești post-comuniste. - Iași: Polirom, 1999.
7. Roșca Luminița. Formarea identității profesionale a jurnaliștilor. - Iași: Polirom, 2000.

Prezentat la 24.05.2010